

1e wijziging begroting 2015

stadsregio Rotterdam

(docnr. 147884 v1-30-9-2014)

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanpassing begroting 2015 aan toekomstige MRDH-projectorganisatie.	3
1.2 Financiën.....	4
1.3 Vergelijk primaire begroting 2015 en 1e wijziging begroting 2015.	6
1.4 Leeswijzer	7
2. MRDH	8
Programma 1 Verkeer	8
Programma 2 Openbaar Vervoer.....	9
Baten Verkeer en Openbaar vervoer	10
Programma 3 Economisch Vestigingsklimaat	11
3. Regiospecifieke taken	13
Programma 4 Regiospecifieke taken.....	13
4. Bedrijfsvoering en organisatie.....	16
Kostenverdeelstaat	16
5. Rente en Weerstandsvermogen.....	17
Rente.....	17
Weerstandsvermogen	17
6. Vaststellingsbesluit.....	19
Bijlage 1 - Staat van Reserves en Fondsen 2015.....	20
Bijlage 2 – Overzicht inwonerbijdrage Regiogemeenten	21
Bijlage 3 – Programma RIVV 2015-2018	22

1. Inleiding

De dagelijks besturen van de stadsregio Rotterdam en het stadsgewest Haaglanden zijn overeengekomen om in geval de 'Wet afschaffing plusregio's' niet per 1 januari 2015 in werking treedt intensief te gaan samenwerken met als doel de uitvoering van de inhoudelijke agenda's van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) veilig te stellen. Dit zogenaamde 'Plan B' is op 9 juli 2014 ter kennis gebracht van het algemeen bestuur. De 1^e wijziging begroting 2015 is in lijn met dit Plan B opgesteld.

Hierbij wordt u de 1^e wijziging van de begroting 2015 ter vaststelling aangeboden. Deze gewijzigde begroting wijkt in belangrijke mate af van de primaire begroting 2015 die op 9 juli 2014 door het algemeen bestuur is vastgesteld. Het algemeen bestuur heeft in dezelfde vergadering besloten (op grond van artikel 29 van de gemeenschappelijke regeling) de strategische agenda's Bereikbaarheid en Economisch Vestigingsklimaat van de MRDH en een Regiospecifiek programma voor de overige taken, vast te stellen als het stadsregionale Bestuursprogramma voor de huidige bestuursperiode. De 1^e wijziging begroting 2015 is hiervan de uitkomst. Deze begroting heeft niet alleen financieel een andere opzet en uitkomst, maar heeft ook een nieuwe programma-indeling die ontleend is aan de strategische agenda's Bereikbaarheid (Verkeer en Openbaar vervoer) en Economisch Vestigingsklimaat, alsmede een beperkt regio-specifiek programma voor de nog resterende taken van de stadsregio.

In deze 1^e wijziging begroting 2015 is de doelstelling van de neerwaartse bijstelling van de inwonerbijdrage van € 4,63 naar € 2,45 volledig gerealiseerd.

Bij de samenstelling is ook het uitgangspunt geweest de lasten voor de afbouw of lopende uitvoering van regiospecifieke taken zoveel mogelijk te dekken binnen de reguliere opbrengsten van 2015. Wij kunnen u melden dat dit is gerealiseerd. Het heeft echter ook geleid tot een wijziging van het positieve saldo, zoals dit nog in de primaire begroting 2015 nog werd gepresenteerd.

De kosten voor de geïntensiveerde samenwerking tussen stadsregio Rotterdam en stadsgewest Haaglanden in een projectorganisatie maken onderdeel uit van deze begroting. In het programma Economisch Vestigingsklimaat zijn de programmakosten en apparaatslasten voor dat onderdeel verwerkt en in de programma's Verkeer en Openbaar vervoer wordt rekening gehouden met doorbelaste huisvestingslasten. In beide gevallen is rekening gehouden met de tijdelijke vestiging van de projectorganisatie in Den Haag. Hierop wordt bij het onderdeel Financiën nader ingegaan.

Zodra de Wet afschaffing plusregio's is aangenomen en de nieuwe gemeenschappelijke regeling voor de MRDH van kracht is zal de MRDH-begroting 2015 van kracht worden en zal de huidige begroting 2015 inclusief 1^e wijziging begroting 2015 van de stadsregio worden ingetrokken. Voor de stadsregio wordt op dat moment het liquidatieproces in gang gezet met daaraan gekoppeld het opstellen en ter vaststelling aanbieden van een Liquidatiebegroting. Op dat moment komen wij bij u terug met de dan noodzakelijke besluitvormingsstukken.

1.1 Aanpassing begroting 2015 aan toekomstige MRDH-projectorganisatie.

De 1^e wijziging begroting 2015 neemt een voorschot op de organisatiestructuur per 1 januari a.s. waarin gewerkt wordt alsof er sprake is van een MRDH. Dit betreft met name de indeling en het onderscheid daarbij in MRDH-programma's en een programma Regiospecifieke taken.

Er zijn drie nieuwe programma's met MRDH-activiteiten opgenomen. Dit betreft de volgende programma's 1. Verkeer; 2. Openbaar Vervoer en 3. Economisch Vestigingsklimaat. Daarnaast is voor de afbouw en uitvoering van in 2015 nog lopende stadsregionale taken in deze 1^e wijziging begroting 2015 een nieuw programma 4. Regiospecifieke taken opgenomen.

Deze aanpassing heeft tot gevolg, dat met de vaststelling van deze 1^e wijziging begroting 2015 de volgende programma's en daarin opgenomen budgetten uit de primaire begroting 2015 komen te vervallen: 1. Sturen op Ruimtelijke samenhang; 2. Economische structuurversterking; 4. Wonen: duurzaam en marktgericht aanbod; 5. Duurzame regio en 6. Jeugdzorg.

Met betrekking tot programma 3 Bereikbaarheid en Mobiliteit wordt opgemerkt dat daarin opgenomen uitgangspunten voor "Wat willen we bereiken" en "Wat gaan we daarvoor doen in 2015" ook van toepassing zijn voor de nieuw MRDH-programma's 1. Verkeer en 2. Openbaar Vervoer. De budgetten voor laatstgenoemde programma's zijn wel aangepast.

In deze 1^e wijziging voor 2015 zijn geen meerjarige budgetramingen opgenomen, omdat op basis van reële verwachtingen in ieder geval vanaf 2016 de metropoolregio MRDH definitief als bestuursorgaan actief zal zijn.

Alleen daar waar noodzakelijk en wenselijk zijn dus toelichtingen op programma's en/of paragrafen in deze wijziging opgenomen.

In de drie MRDH-programma's wordt u geïnformeerd over de beleidsdoelstellingen en voorgenomen activiteiten in 2015, welke hun basis vinden in de Strategische Bereikbaarheidsagenda en de Strategische agenda Economisch Vestigingsklimaat.

In programma 4. Regiospecifieke taken wordt per taak nader ingegaan op de gewijzigde situatie van met ingang van 1 januari 2015 nog uit te voeren en/of af te bouwen activiteiten.

1.2 Financiën

Bij deze begrotingswijziging wordt voorgesteld de huidige begrotingsprogramma's met de daarin opgenomen budgetramingen, zoals deze waren opgenomen in de primaire begroting 2015, te laten vervallen.

Bij de opstelling van de 1^e wijziging begroting 2015 is - zoals toegezegd in de vergadering van het Algemeen bestuur van 9 juli 2014 - rekening gehouden met de opdracht van deelnemende gemeenten de inwonerbijdrage, incl. organisatielasten voor 2015 te beperken tot een bedrag van € 2,45 per inwoner.

De Kostenverdeelstaat voor 2015, zijnde de weergave van de kosten voor Bedrijfsvoering, Bestuurlijke zaken en Communicatie en de toedeling daarvan naar de diverse programma's, is voor deze begrotingswijziging aangepast naar de meest actuele situatie van de nieuwe organisatiestructuur en de personele bezetting op 1 januari 2015.

De budgetten voor de lopende bedrijfsvoeringactiviteiten en ondersteuning daarvan zijn geactualiseerd. De huisvestingslasten voor het pand Meent 106 worden volledig toegerekend aan programma 4. Regiospecifieke taken. Binnen de programma's 1. Verkeer en 2. Openbaar vervoer dient immers al rekening te worden gehouden met de doorbelasting van huisvestingslasten voor de projectorganisatie MRDH op de locatie in Den Haag.

De raming van de rentebaten op belegde middelen is op basis van de ontwikkelingen op de geldmarkt geactualiseerd. Daarnaast is de toedeling van de rentebaten naar de programma's heroverwogen en wordt het doorvoeren van een wijziging hierin bij deze 1^e wijziging begroting 2015 voorgesteld. In hoofdstuk 5. Rente en Weerstandsvermogen wordt dit en de effecten nader toegelicht.

Kort samengevat hierna de budgettaire gevolgen voor de programma's.

De lasten van de programma's 1. Verkeer en 2. Openbaar Vervoer worden volledig gedekt uit te ontvangen BDU-gelden en rentebaten uit belegde BDU-middelen.

In de lasten voor beide programma's is als onderdeel van de apparaatslasten het verwachte aandeel voor de stadsregio in de huisvestingslasten voor 2015 van de projectorganisatie MRDH op de locatie in Den Haag opgenomen.

Voor programma 3. Economisch Vestigingsklimaat zijn de lasten voor 2015 voorlopig opgesplitst in een deel materiële lasten en apparaatslasten. De geraamde budgetten worden volledig gedekt door de geraamde Inwonerbijdrage van € 2,45 per inwoner voor dit programma

Voor de afbouw en uitvoering van lopende regiospecifieke taken wordt voorgesteld één nieuw programma in te stellen en wel programma 4. Regiospecifieke taken. De aan de uitvoering van deze taken verbonden lasten zijn binnen dit programma opgesplitst in materiële - en apparaatslasten.

Deze lasten worden gedekt door geraamde onttrekkingen aan fondsen en reserves, een bijdrage van de gemeente Rotterdam en de vrij aanwendbare rentebaten uit belegde overige middelen. Per saldo wordt voor dit programma een tekort geraamd van € 1.534.398.

Resumé

Het resultaat in de primaire begroting 2015 was een positief resultaat van € 2.696.232 en conform besluit van het algemeen bestuur is dit toegevoegd aan de reserve Weerstandsvermogen.

De 1e wijziging begroting 2015 komt uit op een tekort voor 2015 van € 1.534.398. Hierbij is rekening gehouden met:

- een op 1 januari 2015 functionerende projectorganisatie MRDH;
- de afbouw in 2015 van Regiospecifieke taken door de stadsregio;
- wijziging van toerekening van de rentebaten uit belegde middelen – dat wil zeggen dat ten opzichte van de primaire begroting meer rentebaten worden toegerekend aan de programma's Verkeer en Openbaar vervoer, zie verder hoofdstuk 5 Rente en weerstandsvermogen
- gewijzigde kostenverdeling;
- aangepaste Inwonerbijdrage 2015.

Onderstaand overzicht geeft de verschillenanalyse tussen de primaire begroting 2015 en de 1^e wijziging van de begroting 2015 weer.

Verschillenanalyse resultaat 1e wijziging begroting 2015 - begroting 2015	Begroting 2015	1e wijziging begroting 2015
Lasten:		
Materiële lasten regiospecifieke taken excl. B&M	2.777.000	491.000
Economisch vestigingsklimaat	0	2.993.278
Toegerekende apparaatslasten	3.981.398	2.617.795
Totaal lasten	6.758.398	6.102.073
Baten:		
Vrij aanwendbare rente	2.604.000	376.900
Inwonerbijdrage	5.653.133	2.993.278
Bijdrage Rotterdam	1.197.497	1.197.497
Totaal baten	9.454.630	4.567.675
Resultaat vóór bestemming	2.696.232	-1.534.398
Geraamde toevoegingen aan reserves:		
Weerstandsvermogen	2.696.232	0
Geraamde onttrekkingen aan reserves:		
Weerstandsvermogen	0	1.534.398
Resultaat na bestemming	0	0

Dekkingsvoorstel

Om te komen tot een sluitende begroting 2015 wordt voorgesteld het bij deze wijziging geraamde tekort voor 2015 te dekken door een onttrekking van € 1.534.398 aan de reserve Weerstandsvermogen.

1.3 Vergelijk primaire begroting 2015 en 1e wijziging begroting 2015.

Met onderstaand overzicht worden de mutaties met betrekking tot de indeling en de budgetten op programma niveau gepresenteerd.

Programma	Lasten		Baten	
	begroting 2015	1e wijziging begroting 2015	begroting 2015	1e wijziging begroting 2015
Was:				
1. Sturen op ruimtelijke samenhang	1.544.122	vervalt		vervalt
2. Economische structuurversterking	4.340.508	vervalt	15.000	vervalt
3.1 B&M: Verkeer	17.239.846	vervalt	17.239.846	vervalt
3.2 B&M: Openbaar Vervoer	245.242.380	vervalt	245.242.380	vervalt
4. Wonen: duurzaam en marktgericht aanbod	5.965.776	vervalt		vervalt
5. Duurzame regio	5.690.161	vervalt		vervalt
6. Jeugdzorg	428.075	vervalt	428.075	vervalt
-. Algemene lasten	36.000	vervalt		vervalt
Wordt:				
1. MRDH -Verkeer	0	26.466.846	0	26.466.846
2. MRDH - Openbaar Vervoer	0	242.893.986	0	242.893.986
3. MRDH - Economisch Vestigingsklimaat	0	2.993.278	0	2.993.278
4. Regiospecifieke taken:				
- Afbouw Jeugdzorg	0	428.075	0	428.075
- Afbouw subsidieprojecten Investeringsreserve	0	10.803.169	10.803.169	10.803.169
- Subsidies/projecten Luchtkwaliteit	0	600.000		600.000
- Afbouw regiospecifieke taken	0	491.000		
- Apparaatslasten t.b.v. regiospecifieke taken	0	2.617.795	0	
Bijdrage gemeenten			5.653.133	zie pr. 3
Aanvullende bijdrage Rotterdam			1.197.497	1.197.497
Vrij aanwendbare rente			2.604.000	376.900
Totaal voor resultaatbestemming	280.486.868	287.294.149	283.183.100	285.759.751
Positief/negatief saldo	2.696.232			1.534.398
Totaal	283.183.100	287.294.149	283.183.100	287.294.149

Toelichting:

Bovenstaand overzicht toont per saldo een toename van het totale lastenbudget 2015 voor resultaatbestemming met afgerond € 6,8 miljoen. Dit verschil ontstaat uit de volgende mutaties:

- Actualisatie van de budgetten voor programma 1. Verkeer en programma 2. Openbaar vervoer met afgerond € 6,9 miljoen (stijging programmatotaal). Voor programma 1 betreft dit actualisatie van projecten in het programma RIVV 2015, zoals o.a. Blankenburgtunnel en Quick Wins Rotterdam. In programma 2 Openbaar Vervoer betreft het vnl. actualisatie van reguliere budgetten. Vanwege het budgettair neutrale karakter van deze programma's zijn de baten tot een gelijk niveau aangepast. Voor nadere detaillering van het budget zie de programma's 1 en 2.
- Opname nieuw programma 3 Economisch Vestigingsklimaat, waarbij de afgesproken gemeentelijke bijdrage van € 2,45 per inwoner voor 2015 de omvang bepaalt voor het totaal van de materiële- en organisatielasten op dit programma. Dit leidt tot een stijging van € 3,0 miljoen aan lasten.
- Voor afbouw van regiospecifieke taken wordt een materieel budget opgenomen van € 0,5 miljoen en een budget voor apparaatslasten van € 2,6 miljoen. In de begroting 2015 werd nog € 6,8 miljoen opgenomen voor uitgaven waartegenover geen bijdrage van derden voor wordt ontvangen. Een daling binnen deze categorie van € 3,7 miljoen.
- Met verlenging van de bestedingstermijn van middelen voor Luchtkwaliteit was in de begroting 2015 nog geen rekening gehouden. Dit leidt tot een stijging van het programmatotaal van € 0,6 miljoen.

1.4 Leeswijzer

In deze 1^e wijziging begroting 2015 worden in compacte vorm de wijzigingen ten opzichte van de op 9 juli 2014 vastgestelde begroting 2015 weergegeven.

Naast de Inleiding zijn de MRDH-programma's voor 1. Verkeer, 2. Openbaar Vervoer en 3. Economisch Vestigingsklimaat en programma 4. Regiospecifieke taken als nieuwe programma's opgenomen.

De "oude" programma's van de stadsregio, t.w.: 1-Sturen op ruimtelijke samenhang; 2-Economische structuurverbetering; 3-Bereikbaarheid & Mobiliteit; 4-Wonen; 5- Duurzame regio en 6-Jeugdzorg komen bij deze begrotingswijziging deels of geheel te vervallen met ingang van het begrotingsjaar 2015.

Verder wordt aandacht besteed aan de bijgestelde Kostenverdeelstaat 2015, ontwikkelingen met betrekking tot en actualisatie van het rentebeleid en het Weerstandsvermogen.

Als bijlagen zijn opgenomen

1. de staat van Reserves en Fondsen;
2. overzicht bijdrage Regiogemeenten;
3. het bijgestelde RIVV 2015-2018.

2. MRDH

Programma 1 Verkeer

MRDH: Programma 1 - Verkeer	Begroting 2015
Lasten:	
V1. Beleid en programmering SR	3.948.766
V2. Verkeersmanag. en wegenstructuur SR	17.060.080
V3. Fiets- en ketenmobiliteit SR	2.435.000
V4. Verkeersveiligheid SR	3.023.000
Totaal lasten	26.466.846
Baten:	
Rijksbijdrage, rente en fonds BDU	26.466.846
Totaal baten	26.466.846
Resultaat vóór bestemming	0
Geraamde toevoegingen aan reserves:	
Geraamde onttrekkingen aan reserves:	
Resultaat na bestemming	0

Algemeen

Het programma Verkeer dat als basis dient voor de stadsregionale inbreng van 2015 in de projectorganisatie MRDH blijft voor 2015 beleidsmatig gelijk aan de weergave, zoals die is opgenomen in de begroting voor de stadsregio voor 2015. Dit geldt dan voor hetgeen voor dit programma binnen het stadsregionale gebied in 2015 bereikt wil worden en wat daarvoor gedaan gaat worden.

Zoals eerder benoemd wordt alleen het geraamde budget voor 2015 in deze wijziging opgenomen.

De raming van de lasten voor het programma Verkeer voor 2015 is geactualiseerd naar de laatst bekende ontwikkelingen tot 1 september 2014.

De baten zijn afgestemd op de verdeling van de BDU-gelden en overige inkomsten, die tot op dit moment bekend zijn. Het programma sluit budgettair-neutraal.

De presentatie in bovenstaand budgetoverzicht is afgestemd op de begrotingsstructuur, zoals die voor de projectorganisatie MRDH wordt aangehouden.

Een weergave van de baten is hierna opgenomen op blz. 10 als "Baten Verkeer en Openbaar vervoer".

In bijlage 1 is het geactualiseerde overzicht van het RIVV 2015-2018 opgenomen.

Programma 2 Openbaar Vervoer

MRDH: Programma 2 - Openbaar Vervoer	Begroting 2015
Lasten:	
O1. Beleid en programmering SR	3.509.100
O2. Exploitatie SR	111.563.546
O3. Beheer en onderhoud SR	100.191.421
O4. Netwerk SR	27.629.920
Totaal lasten	242.893.986
Baten:	
Rijksbijdrage, rente en fonds BDU	242.893.986
Totaal baten	242.893.986
Resultaat vóór bestemming	0
Geraamde toevoegingen aan reserves:	
Geraamde onttrekkingen aan reserves:	
Resultaat na bestemming	0

Algemeen

Het programma Openbaar Vervoer dat als basis dient voor de stadsregionale inbreng van 2015 in de projectorganisatie MRDH blijft voor 2015 beleidsmatig gelijk aan de weergave, zoals die is opgenomen in de begroting van de stadsregio voor 2015. Dit geldt dan voor hetgeen voor dit programma binnen het stadsregionale gebied in 2015 bereikt wil worden en wat daarvoor gedaan gaat worden.

Zoals eerder benoemd wordt alleen het geraamde budget voor 2015 in deze wijziging opgenomen.

De raming van de lasten voor het programma Openbaar Vervoer voor 2015 is geactualiseerd naar de laatst bekende ontwikkelingen tot 1 september 2014.

De baten zijn afgestemd op de verdeling van de BDU-gelden en overige inkomsten, die tot op dit moment bekend zijn. Het programma sluit budgettair-neutraal.

De presentatie in bovenstaand budgetoverzicht is afgestemd op de begrotingsstructuur, zoals die voor de projectorganisatie MRDH wordt aangehouden.

Een weergave van de baten is hierna opgenomen op blz. 10 als "Baten Verkeer en Openbaar vervoer.

Baten Verkeer en Openbaar vervoer

MRDH Baten Vervoersautoriteit	Begroting 2015
Baten - structureel	
Rijksbijdrage BDU	256.589.768
Rente	2.681.900
Fonds BDU	10.089.164
Totaal baten - structureel	269.360.832
Baten - incidenteel	
Totaal baten - incidenteel	0
Totaal baten	269.360.832
Saldo vóór bestemming	269.360.832
<u>Toevoegingen aan reserves</u>	
<u>Onttrekkingen aan reserves</u>	
Saldo na bestemming	269.360.832

Algemeen

Jaarlijks worden er ramingen gemaakt van:

- de verwachte inkomsten (Rijksbijdrage BDU en rente op de nog niet uitgegeven BDU middelen);
- de verwachte uitgaven (te verstrekken subsidies).

Als de inkomsten in een jaar hoger zijn dan de aangegane verplichtingen voor Verkeer- en OV projecten wordt het verschil gestort in het BDU-fonds ("sparen"). Als de inkomsten lager zijn, wordt het verschil onttrokken aan het BDU fonds ("ontsparen").

Het fonds wordt dus gebruikt om de inkomsten en toekomstige verplichtingen in de tijd gezien te egaliseren.

Raming 2015

In bovenstaand overzicht zijn de geraamde baten voor 2015 voor de rijksbijdrage BDU, rente en bijdragen uit het fonds BDU geactualiseerd naar de situatie per 1 september 2014.

Hierbij wordt aangetekend, dat deze budgetten een voorlopig karakter hebben in afwachting van nadere besluitvorming door het ministerie van Infrastructuur & Milieu naar aanleiding van de rijksbegroting 2015. Beschikkingen zullen naar verwachting in november a.s. wordt ontvangen.

Conform de bestendige gedragslijn worden de baten berekend naar en aangewend voor het budgettair-neutraal houden van de lasten en baten van de programma's Verkeer en Openbaar Vervoer.

Programma 3 Economisch Vestigingsklimaat

MRDH: Programma 3 - Economisch Vestigingsklimaat	Begroting 2015
Lasten:	
Programmakosten o.b.v. € 1,45 per inwoner	1.771.532
apparaatslasten € 1,- per inwoner	1.221.746
Totaal lasten	2.993.278
Baten:	
Inwonerbijdrage	2.993.278
	0
Totaal baten	2.993.278
Resultaat vóór bestemming	0
Geraamde toevoegingen aan reserves:	
Geraamde onttrekkingen aan reserves:	
Resultaat na bestemming	0

Algemeen

De doelstellingen en activiteiten in dit programma zijn ontleend aan de concept-MRDH begroting 2015 zoals deze in juni 2014 is aangeboden aan de 24 gemeenten.

Wat willen we bereiken in 2015?

1. Meer agglomeratiekracht met behoud van de voordelen van meerkernige stedelijke structuur;
2. Meer kennisintensieve bedrijvigheid en kenniswerkers werkzaam in de MRDH;
3. Meer werkgelegenheid en omzet in de high-tech en mid-tech industrie in de regio;
4. Transitie naar een grondstof- en energiearme economie;
5. Een hoogwaardiger voorzieningenaanbod: o.a. groen, cultuur, leisure, detailhandel, onderwijs, woonmilieus.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015?

1. Werklocaties – we zorgen voor een goed functionerende ruimtelijke structuur (detailhandel, kantoren, bedrijventerreinen), waarbij vraag- en aanbod in evenwicht zijn, er ruimte is voor groei van bedrijven, clustervorming wordt ondersteund en ook in kleinere kernen voldoende voorzieningen aanwezig zijn.
2. Energie-infrastructuur – we bouwen aan een metropoolwijd 'grid' van duurzame energie-infrastructuur om schaal- en efficiencyvoordelen te benutten en om de ontwikkeling van nieuwe technologieën in de praktijk mogelijk te maken. Zo geven we vorm aan de transitie van de economie en de energiehuishouding.
3. Gebieden – we willen innovatie, kruisbestuiving, ontmoeting en aantrekkelijk wonen ruimtelijk mogelijk maken. Dit vraagt om investeringen in interactiemilieus en binnenstedelijke gebiedsontwikkeling.
4. Branding – we ontwikkelen een eenduidige brandingsstrategie voor de hele regio: een gemeenschappelijke vlag waaronder alle al aanwezig merken hun eigen identiteit in gezamenlijkheid kunnen uitdragen, met als doel meer (inter)nationale bezoekers en (internationale) bedrijven en congressen.
5. Clustervorming – we faciliteren een sterk economisch netwerk tussen bedrijven onderling en met kennisinstellingen binnen de metropoolregio, leidend tot succesvolle cross-overs tussen bedrijven uit verschillende clusters, sectoren en gebieden binnen de metropoolregio. Dit ten behoeve van economische diversificatie en behoud en groei van werkgelegenheid en inkomen op de langere termijn.
6. Financiering – we willen met massa en slagkracht werken aan investeringsproposities om Nederlandse en buitenlandse financiers – privaat én publiek – te koppelen aan initiatieven in de metropoolregio.

7. Onderwijs en arbeidsmarkt – samen met onderwijsinstellingen werken we aan een langjarige strategie met als doelen een flexibel inzetbare, goed opgeleide beroepsbevolking met kennis en vaardigheden die voldoende aansluiten op de vraag uit de regionale clusters, en een arbeidsmarkt die zodanig functioneert dat er voldoende mobiliteit van werknemers is tussen bedrijven en sectoren.
8. Nieuwe economische dragers landelijk gebied - door verdergaande samenwerking en specialisatie realiseren we een hoogwaardiger voorzieningenaanbod in onze regio. Toerisme en recreatie worden naast de agrarische sector een nieuwe economische drager voor het landelijk gebied.

Lasten:

Voor de programmakosten is een bedrag geraamd van € 1,45 per inwoner zoals ook opgenomen in de concept-MRDH begroting 2015.

De apparaatslasten zijn in de concept-MRDH begroting 2015 opgenomen op basis van € 1,00 per inwoner en het geraamde budget hiervoor is in dit programma daar op afgestemd.

Baten:

Als inkomstenbudget voor dit programma is opgenomen het totaal berekende bedrag op basis van een bijdrage van € 2,45 per inwoner van de stadsregionale gemeenten.

3. Regiospecifieke taken

Programma 4 Regiospecifieke taken

programma 4 Regiospecifieke taken	Begroting 2015
Lasten:	
Afbouw regiospecifieke taken	491.000
Subsidies/projecten Luchtkwaliteit	600.000
Subsidieprojecten Investeringsreserve/ ISV3	10.803.169
Apparaatslasten	2.617.795
Afwikkeling Jeugdzorg	428.075
Totaal lasten	14.940.039
Baten:	
Onttrekking aan fonds ISV3	2.920.275
Onttrekking aan fonds Luchtkwaliteit	600.000
Bijdrage gemeente Rotterdam	1.197.497
Bijdrage Rotterdam t.b.v. Jeugdzorg	428.075
Vrij aanwendbare rente	376.900
Totaal baten	5.522.748
Resultaat vóór bestemming	-9.417.291
<u>Geraamde toevoegingen aan reserves:</u>	
Weerstandsvermogen	
<u>Geraamde onttrekkingen aan reserves:</u>	
Investeringsreserve	7.882.894
Weerstandsvermogen (voorstel)	1.534.398
Resultaat na bestemming	0

Algemeen

De voorgenomen samenwerking van de stadsregio met het stadsgewest Haaglanden in afwachting van definitieve besluitvorming op de vorming van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) heeft ertoe geleid, dat er voor (de afbouw van) meerdere specifieke regiotaken een afzonderlijk programma wordt ingesteld.

In dit programma zijn budgetten opgenomen voor de afbouw van taken in 2015 en afwikkeling van subsidieprojecten waarvoor in voorgaande jaren subsidiebeschikkingen zijn afgegeven.

Naast deze lasten is afzonderlijk een budget opgenomen voor de apparaatslasten, die samenhangen met de regiospecifieke taken, het in bedrijf houden van de stadsregionale organisatie en de huisvesting van de huidige locatie tot het moment dat de stadsregio Rotterdam in liquidatie zal gaan.

De activiteiten op het gebied van Wonen in 2015 betreffen de Woningmarktafspraken, de Verordening Woonruimtebemiddeling en de afwikkeling van subsidies Investeringsreserve. Daarnaast wordt uitsluitend op verzoek van gemeenten (en ter beoordeling van de secretaris) kennisoverdracht en kennisdeling georganiseerd. Tevens wordt het aanwezige materiaal en onderzoek gearchiveerd en overgedragen.

De activiteiten op het gebied van Groen zijn gericht op het inrichten van de landschapstafels Hof van Delfland, IJsselmonde en Voorne-Putten en vooral op het laten landen van de relevante delen van ons Regionaal Groen Structuurplan (RGSP3) in de inhoudelijke onderleggers van de landschapstafels.

Voorts speelt nog de afwikkeling van de PMR-afspraken, in het bijzonder de bestuurlijke betrokkenheid bij de toegankelijkheid van het Buytenland van Rhoon en de begeleiding c.q. afwikkeling van subsidies Investeringsreserve. Daarnaast wordt uitsluitend op verzoek van gemeenten (en ter

beoordeling van de secretaris) kennisoverdracht en kennisdeling georganiseerd. Tevens wordt het aanwezige materiaal en onderzoek gearchiveerd en overgedragen.

De activiteiten op het gebied van Duurzaamheid zullen erop gericht zijn om de bereikte resultaten te borgen en de ervaren meerwaarde van samenwerking te continueren. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeenten zelf de samenwerking organiseren en financieren. Voor de verdere uitwerking van het convenant Windenergie evenals het medio 2014 gestarte project rondom financieringsconstructies wordt nog beperkt capaciteit en middelen beschikbaar gesteld.

Het ministerie van I&M heeft inmiddels laten weten dat de nog niet verplichte NSL-middelen voor luchtkwaliteit ook nog in 2015 mogen worden ingezet. Voor de afronding van deze NSL taken rondom luchtkwaliteit is capaciteit beschikbaar om begin 2015 enkele laatste projecten te laten uitvoeren en om de verantwoording van subsidies af te wikkelen.

Met ingang van het begrotingsjaar 2015 heeft de stadsregio geen wettelijke taken meer op grond van de Wet op de Jeugdzorg. Per 1-1-2015 worden deze wettelijke taken vanuit het Rijk gedecentraliseerd naar de gemeenten. Wel zullen er door de stadsregio in 2015 nog afrondende werkzaamheden plaats moeten vinden. Deze werkzaamheden zullen onder andere betrekking hebben op de vaststelling van subsidieverleningen 2014. Deze afrondende werkzaamheden worden uitgevoerd door de gemeente Rotterdam.

Wat willen we bereiken in 2015?

1. Een vastgestelde verordening woonruimtebemiddeling die van kracht is per 1 juli 2015.
2. De in 2014 gesloten woningmarktafspraken zijn geïmplementeerd in de subregio's. Alle werkzaamheden en verantwoordelijkheden zijn overgedragen aan de gemeenten.
3. De ambities en doelen uit het Regionaal groen-blauw structuurplan 3 (RGSP3) zijn bij de nieuw opgerichte landschapstafels belegd.
4. Alle taken ten aanzien van de duurzaamheidsagenda zijn overgedragen aan de gemeenten.
5. De werkzaamheden en projecten in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) zijn in 2015 afgerond. In de regio wordt voldaan aan de doelstellingen van het NSL voor wat betreft het halen van de normen voor fijn stof (PM10) en NOx. Door de verlening van de termijn waarbinnen de NSL-middelen moeten worden uitgegeven kunnen ook in 2015 nog een paar kleine projecten worden uitgevoerd.
6. Subsidies Investeringsreserve worden volgens planning afgewikkeld.
7. De stadsregionale Jeugdzorgtaken zijn juridisch, financieel en administratief afgewikkeld.

Wat gaan we daarvoor doen in 2015?

1. De stadsregio levert de projectleiding en huurt waar nodig de externe expertise in voor het projectteam. De implementatie na 1 juli 2015 ligt op het bord van de gemeenten en corporaties, tenzij de afschaffingswet later dan 1 juli 2015 in werking treedt.
2. De stadsregio monitort in 2015 de woningmarktafspraken, organiseert in 2015 de samenwerking tussen de subregio's en draagt deze taken over aan een van de gemeenten.
3. De stadsregio ondersteunt het opbouwen van de landschapstafels en stuurt op het beleggen van de RGSP3 ambities in de inhoudelijke onderleggers. De inhoudelijke en financiële bijdragen aan Deltapoort en Hof van Delfland zijn primair hierop gericht.
4. De stadsregio ondersteunt de gemeenten bij het realiseren van de ambities uit de intergemeentelijke duurzaamheidsagenda en draagt alle taken, waaronder ook de ondersteuning ten aanzien van windenergie over aan de gemeenten.
5. Verlenen van de laatste opdrachten en afwikkelen van de verplichtingen in het kader van het NSL. Opstellen van een eindrapportage en financiële verantwoording. Daarnaast overdragen van de behaalde resultaten vanuit het NSL en de RAP/RAL naar de gemeenten ten behoeve van implementatie in gemeentelijk beleid.
6. Capaciteit beschikbaar stellen voor vaststellings- en ontheffingsverzoeken subsidies Investeringsreserve. Daarnaast de na 2015 doorlopende subsidiedossiers gereed maken voor afwikkeling door de stadsregio in liquidatie.
7. Op basis van een overeenkomst levert de gemeente Rotterdam de ambtelijke ondersteuning die zorgt voor een juridische, financiële en administratieve afwikkeling van de Jeugdzorgtaken.

Toelichting lasten

Voor afbouw van regiospecifieke taken wordt een budget geraamd van € 491.000. Dit bedrag bestaat uit de volgende onderwerpen:

- Woonruimtebemiddeling € 80.000
- Woningmarktafspraken € 65.000
- Beleggen RGSP3 ambities € 120.000
- Duurzaamheid € 150.000
- Luchtkwaliteit € 40.000
- Onvoorzien € 36.000

Vanwege de verlenging van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit wordt nog € 600.000 aan budget opgenomen voor het laten uitvoeren van (subsidie) projecten. Deze raming betreft het verwachte restant in het fonds Luchtkwaliteit eind 2014.

Voor de afwikkeling van subsidieprojecten Investeringsreserve/ISV3 is eenzelfde bedrag opgenomen als in de begroting 2015, met dien verstande dat de middelen toen verdeeld waren over drie programma.

De toegerekende apparaatslasten zijn een resultante van de kostenverdeelstaat zoals opgenomen in hoofdstuk 4.

Voor afwikkeling stadsregionale Jeugdzorg is evenals in de begroting 2015 een budget opgenomen van € 428.075

Toelichting baten

De afwikkeling van subsidies wordt gedekt door een onttrekking tot een gelijk bedrag aan de daartoe ingestelde reserve (Investeringsreserve) en fondsen (ISV3 en Luchtkwaliteit). Tegenover de kosten voor de afwikkeling van stadsregionale jeugdzorgtaken staat een bijdrage van de gemeente Rotterdam.

De budgetten voor afbouw van regiospecifieke taken en apparaatslasten worden ten dele gedekt uit de vrij aanwendbare rente en de bijdrage van de gemeente Rotterdam.

Per saldo ontstaat binnen dit programma een tekort van € 1.534.398.

Aan het algemeen bestuur wordt voorgesteld dit tekort te dekken door een onttrekking aan de reserve Weerstandvermogen tot een gelijk bedrag.

4. Bedrijfsvoering en organisatie.

Kostenverdeelstaat

In de begroting 2015 is conform de gebruikelijke gedragslijn een kostenverdeelstaat opgenomen voor het verdelen van de indirecte kosten over alle programma's van de stadsregio. De wijzigingen in deze 1^e wijziging begroting 2015 en een actualisatie van eerdere ramingen naar de huidige situatie zijn aanleiding geweest tot een herziening van de kostenverdeelstaat 2015. Hierbij is ook uitgegaan van de verwachte werkelijke formatieve bezetting op 1 januari 2015.

Ook merken wij op, dat de overheadkosten voor de MRDH- programma's 1. Verkeer en 2. Openbaar Vervoer verwerkt zijn in en al onderdeel uitmaken van de geraamde budgetonderdelen van deze programma's.

Kostenverdeelstaat 2015	Totaal	MRDH		Regiospecifieke taken
		Verkeer en Vervoer	Openbaar Vervoer	
Salarislasten	3.397.111	792.952	977.288	1.626.871
Diensten door derden	140.000	9.899	11.229	118.872
Overige personele lasten	275.500	68.179	77.337	129.984
Huisvestinglasten	470.069	0	0	470.069
Organisatielasten	559.404	110.498	125.340	210.663
Bestuur	65.000	16.086	18.247	30.668
Communicatie	65.000	16.086	18.247	30.668
subtotaal	4.972.084	1.013.700	1.227.686	2.617.795
Bijdrage in salarislasten	-90.756	-90.756		0
Bijdrage res. Doorlopende activiteiten	-112.903			0
TOTAAL	4.768.424	922.944	1.227.686	2.617.795

Toelichting:

De raming van de totale overheadkosten voor het begrotingsjaar 2015 worden bij deze wijziging bijgesteld van € 6,9 miljoen naar € 4,8 miljoen.

De verlaging van de raming met € 2,1 miljoen kan als volgt worden verklaard:

Salarislasten	: - € 1,48 miljoen
Diensten door derden	: - € 0,17 miljoen
Overige personele lasten	: - € 0,08 miljoen
Huisvestingslasten	: geen wijziging i.v.m. nog lopend huurcontract.
Organisatielasten	: - € 0,08 miljoen
Bestuur	: - € 0,04 miljoen
Communicatie	: - € 0,23 miljoen
Totaal	: - € 2,1 miljoen

5. Rente en Weerstandsvermogen.

Rente

Algemeen

In de begroting 2015, welke werd opgesteld in de eerste maanden van 2014, is in de paragraaf Financiering uitvoerig stil gestaan bij de nieuwste ontwikkelingen met betrekking tot de treasuryfunctie en het daaraan gekoppelde beleid. Aangepaste regelgeving met betrekking tot o.a. het verplicht schatkistbankieren en een daarop aangepaste beleggingsstrategie zijn inmiddels verwerkt in het nieuwe treasurystatuut 2014.

Naast de in de primaire begroting 2015 reeds verwerkte beleggingsbeperkingen als gevolg van het verplichte schatkistbankieren, is thans ook een verdere aanzienlijke daling van de marktrente aan de orde. Dit heeft geleid tot een neerwaartse bijstelling van de geraamde inkomsten voor 2015.

In de primaire begroting 2015 werd nog uitgegaan van een totale rentebate van € 3.303.338 op de belegde middelen. Herrekening naar de huidige omstandigheden geeft een daling van deze inkomsten aan van € 244.538 naar een bijgestelde raming voor 2015 van € 3.058.800.

Aanpassing renteverdeling

De verdeling van de ontvangen rente wordt tot nu toe bepaald door de vigerende nota Reserves, voorzieningen en fondsen. Tot en met de primaire begroting 2015 betekende dit, dat de rente ten gunste van de programma's onder Bereikbaarheid en Mobiliteit (Verkeer en Openbaar vervoer) werd berekend op basis van het op 1 januari van het jaar geldende tarief van de refirente (herfinancieringstarief van de Europese Centrale Bank) en de stand van het BDU-fonds per die datum. De overige rentebaten worden als vrij te besteden rentebaten beschouwd.

Het gemiddelde saldo van reserves en fondsen, vermeerderd met de als schuld op lange termijn opgenomen Groenprojecten, wordt in 2015 geraamd op een bedrag van afgerond € 396 miljoen. Dit bedrag bestaat voor ruim € 347 miljoen aan BDU-fondsen. Het overige deel van bijna € 49 miljoen bestaat uit reserves, overige fondsen en Groenprojecten. Dit betekent dat 87,7% van de middelen, waarop een actief beleggingsbeleid wordt gevoerd, aan de BDU-fondsen en daarmee aan de programma's Verkeer en Openbaar vervoer kan worden toegerekend. In de feitelijke renteverdeling in de primaire begroting 2015 komt echter op basis van de nota Reserves, voorzieningen en fondsen slechts 20,3% aan het BDU-fonds toe.

Gelet op de voorgenomen overdracht van de BDU-middelen aan de MRDH en de start van de projectorganisatie ter zake per 1 januari 2015 wordt geadviseerd de huidige toedeling van de rentebaten te heroverwegen. Concreet wordt voorgesteld om de renteverdeling met ingang van de datum van vaststelling van deze begrotingswijziging te baseren op het aandeel van de relevante vermogensbestanddelen in het totale vermogen.

Voor 2015 betekent dit op basis van de hiervoor geschetste gegevens, dat van de nu geraamde totale rente van € 3.058.800 87,7% ten gunste van de programma's Verkeer en Openbaar vervoer komt. Dit komt overeen met een bedrag van € 2.681.900. Daarna resteert een vrij te besteden rentebate van € 376.900.

Bovengenoemde rentebedragen zijn in deze 1^e wijziging begroting 2015 opgenomen in de raming voor de programma's 1. Verkeer en 2. Openbaar vervoer, alsmede bij programma 4. Regio-specifieke taken.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is samengesteld uit het saldo van de reserve Weerstandsvermogen en de Algemene reserve. Dit totaal dient als dekking voor risico's en daaruit voortkomende lasten, die benoemd zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen.

De in de begroting 2015 opgenomen gekwantificeerde risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen bedragen € 11,7 miljoen en hier wordt in de 1^e wijziging begroting 2015 ook vanuit gegaan. In de liquidatiebegroting zal opnieuw een actualisatie van de risico's worden opgenomen.

De toename van het weerstandsvermogen werd in de primaire begroting 2015 nog geraamd op een bedrag van € 2.696.232, zijnde het geraamde positieve saldo voor 2015. Per ultimo 2015 zou het weerstandsvermogen daarmee € 16.752.150 bedragen.

De wijzigingen vanuit de 1^e wijziging begroting 2015 doen genoemd positief saldo voor 2015 omslaan in een geraamd tekort voor 2015 van € 1.534.398. Het voorstel is dit tekort te dekken door een onttrekking van een gelijk bedrag aan de reserve Weerstandsvermogen.

Het gevolg hiervan voor het weerstandsvermogen zal zijn, dat na verwerking van de mutaties, het saldo per ultimo 2015 bijgesteld gaat worden naar € 12.521.520. Dit saldo is toereikend ter dekking van de gekwantificeerde risico's van € 11,7 miljoen. De ratiodekking voor de weerstandscapaciteit komt uit op 1,07 (was 1,2 in de begroting 2015). Volgens algemeen aanvaarde normen is een ratio tussen 1,0 en 1,4 als voldoende te kwalificeren.

De begrote eindstand van de voor de berekening van het weerstandsvermogen relevante reserves kan als volgt worden samengevat:

	Volgens primaire begroting per 31-12-2015	Na eerste wijziging begroting per 31-12-2015
Algemene reserve	1.000.000	1.000.000
Reserve weerstandsvermogen	15.752.150	11.521.520
Totaal	16.752.150	12.521.520

6. Vaststellingsbesluit

Het algemeen bestuur van de stadsregio Rotterdam,

gelet op artikel 48 van de gemeenschappelijke regeling stadsregio Rotterdam;

gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 12 november 2014;

b e s l u i t :

1. de 1e wijziging begroting 2015 vast te stellen;
2. € 1.534.398 te onttrekken aan de reserve Weerstandsvermogen als dekking voor het berekende tekort voor het begrotingsjaar 2015;
3. het programma RIVV 2015-2018 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 10 december 2014 van het algemeen bestuur.

de secretaris,

de voorzitter,

drs. J. Fix

ing. A. Aboutaleb

Bijlage 2 – Overzicht inwonerbijdrage Regiogemeenten

Onderstaand overzicht geeft de in de 1e wijziging van de begroting 2015 geraamde Inwonerbijdrage voor 2015 per gemeente aan, welke is berekend op basis van een bedrag van € 2,45 per inwoner.

Gemeente	1e wijziging begroting 2015			Begroting 2015		
	Aantal inwoners per 1-1-2014 *)	Berekende bijdrage per inwoner	Inwoner bijdrage 2015	Aantal inwoners per 1-1-2014 *)	Berekende bijdrage per inwoner	Inwoner bijdrage 2015
Albrandswaard	25.071	2,45	61.424	25.071	4,63	116.006
Barendrecht	47.371	2,45	116.059	47.371	4,63	219.190
Bernisse	12.375	2,45	30.319	12.375	4,63	57.260
Brielle	16.304	2,45	39.945	16.304	4,63	75.440
Capelle aan den IJssel	66.204	2,45	162.200	66.204	4,63	306.332
Hellevoetsluis	38.955	2,45	95.440	38.955	4,63	180.248
Krimpen aan den IJssel	28.825	2,45	70.621	28.825	4,63	133.376
Lansingerland	57.111	2,45	139.922	57.111	4,63	264.258
Maassluis	32.091	2,45	78.623	32.091	4,63	148.488
Ridderkerk	45.237	2,45	110.831	45.237	4,63	209.316
Rotterdam	618.261	2,45	1.514.739	618.261	4,63	2.860.752
Schiedam	76.406	2,45	187.195	76.406	4,63	353.538
Spijkenisse	72.539	2,45	177.721	72.539	4,63	335.645
Vlaardingen	71.025	2,45	174.011	71.025	4,63	328.639
Westvoorne	13.971	2,45	34.229	13.971	4,63	64.645
TOTAAL	1.221.746		2.993.278	1.221.746		5.653.133

*) bron: Statline Databank CBS, **voorlopig** aantal inwoners per 1-1-2014; info van 31-3-2014.

Bijlage 3 – Programma RIVV 2015-2018

Inleiding

In het Regionale Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer (RIVV) wordt invulling gegeven aan de investeringen die plaatsvinden in de regio Rotterdam in de komende vier jaar. De stadsregio speelt hierbij de rol als subsidieverstrekker of als directe opdrachtgever. Voor de in het RIVV opgenomen projecten geldt dat voor projecten in het jaar 2015 een budgetreservering is gemaakt en de andere jaren gelden de opgenomen bedragen als een budgetprognose.

De stadsregio heeft momenteel één inkomstenbron voor de uitvoering van het verkeer- en vervoerbeleid:

- De Brede Doeluitkering (BDU), waarmee middelen voor uitvoering van verkeersbeleid gebundeld en gefaseerd aan de stadsregio ter beschikking worden gesteld.

Tot eind 2013 was het Fonds Bereikbaarheidsoffensief (BOR-fonds) beschikbaar, waarin naast Rijksmiddelen, ook een gelijk aandeel aan regionale middelen door de convenantpartners was ingelegd. Bovendien was de compensatie spitsheffing van het Rijk (in totaal € 27,2 miljoen) in dit fonds ondergebracht. Ook waren de middelen voor de 1^e en 2^e tranche van de Quick Wins aan het BOR-fonds toegevoegd. Alle projecten uit het BOR-fonds zijn eind 2013 afgerond, waardoor het BOR-fonds definitief niet meer beschikbaar is als inkomstenbron.

Financieel overzicht

In het RIVV zullen de samenwerkingsprogramma's, kleine projecten en grote projecten worden behandeld. Dit leidt tot het onderstaande meerjarenoverzicht (komende vier jaar):

	2015	2016	2017	2018
Samenwerkingsprogramma's	€ 8.919.000			
Zekerheidslijst	€ 3.720.150			
Groslijst	€ 21.680.100	€ 15.199.000	€ 260.000	€ 257.500
Programma kleine projecten	€ 20.000.000	€ 20.000.000	€ 20.000.000	€ 20.000.000
Programma grote projecten	€ 27.727.000	€ 106.415.632	€ 194.400.000	€ 50.100.000
Totaal RIVV	€ 82.046.250	€ 141.614.632	€ 214.660.000	€ 70.357.500

Voor kleine projecten en samenwerkingsprogramma's is maximaal € 20 mln. per jaar beschikbaar voor de jaren 2015 t/m 2018. De bedragen die in het bovenstaande overzicht zijn opgenomen voor grote projecten zijn de kasstromen van de projecten. Hierdoor is er geen directe aansluiting met het hoofdstuk grote projecten, want daar zijn de projecten opgenomen voor de bedragen waartegen ze zullen worden verplicht.

Samenwerkingsprogramma's

De stadsregio is de afgelopen periode een aantal samenwerkingsverbanden aangegaan en dat heeft geleid tot een aantal programma's. Voor deze programma's wordt een bijdrage ontvangen van het Rijk via de BDU, maar de gelden mogen alleen aan deze programma's worden besteed. In de onderstaande tabel staat de bijdrage die de stadsregio aan drie programma's levert vanuit het programma klein.

Programma	Beter Benutten vervolg	Beter Benutte	QW Rotterdam Vooruit
2015	5.000.000	1.870.000	2.049.000
2016	5.000.000		
2017	5.000.000		
Totaal	15.000.000	1.870.000	2.049.000

De bovenstaande bijdrage is tot stand gekomen door de totale bijdrage van de stadsregio in de samenwerkingsprogramma's te verminderen met hoeveel er tot eind 2014 zal zijn beschikt aan stadsregionale bijdrage.

Beter Benutten

Beter Benutten is een programma van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) met als doel de files op drukke corridors tot en met 2014 met 20% à 30% te verminderen door reductie van circa 25.000 voertuigen in de spits. Om dit te bereiken wordt er een heel scala aan projecten uitgewerkt: langer openen spitsstroken, mobiliteitsmanagement door bedrijfsleven, aanpassing van netwerken weg, spoor en water, mobiliteitsprojecten (spitsmijden), fietsstimulering, binnenvaart en reisinformatie.

In de onderstaande tabel staan de projecten van Beter Benutten die (gedeeltelijk) doorlopen na 2014¹. De tabel geeft inzicht in hoeverre de stadsregio bijdraagt aan projecten. Indien de stadsregio de ontvanger is van de gelden van Beter Benutten voor een project dan is er een onderverdeling gemaakt naar de stadsregionale bijdrage (wel of niet via het RIVV) en de rijksbijdrage.

	Projectomschrijving	Ontvang- er EUR	SR bijdrage	RIVV	Niet RIVV	Rijks- bijdrage
2	Werknemersaanpak	SR				10.780.000
3	Werkgeversbenadering	SR				6.085.000
7	Spitsreductie Vracht	SR				2.080.453
20a	Maatregelenpakket fietsstallingen bij OVhaltes	SR	891.736	891.736		891.736
22	Fietsveer Krimpen aan den IJssel- Capelle aan den IJssel	SR	442.149	442.149		888.430
19	Maatregelenpakket fietsinfrastructuur	SR	1.889.933	1.889.933		3.779.865
36	Betere doorstroming OV	SR	1.887.000	1.887.000		1.494.421
37c	DVM Zuidvleugel VRI's onderliggend wegennet	SR	1.000.000	1.000.000		826.446
43a	Intensiveren en verbeteren incidentmanagement & CAR	SR				60.331
46	Optimalisatie Algeracorridor	SR	483.250	483.250		891.500
42a	Verbeteren functioneren verkeerscentrales Rotterdam	SR				375.000
42b	Verbeteren functioneren verkeerscentrales	SR	500.000	500.000		413.223
41	ITS	SR	400.000	400.000		993.000

Beter Benutten vervolg

Als vervolg voor op Beter Benutten heeft het ministerie aanvullende middelen beschikbaar. Het programma is nog niet definitief vastgesteld. Aanvullend op bestaande reserveringen is additioneel € 5 mln. per jaar aan regionale bijdrage nodig voor de komende 3 jaar. De resterende bijdrage zal waarschijnlijk gefinancierd worden vanuit de bestaande reserveringen voor het verhogen van de doorstroming van de tram en metro.

¹ Het doorlopen van deze projecten is geaccordeerd in de stuurgroep van de Verkeersonderneming.

Snelfietsroutes

Het samenwerkingsprogramma Snelfietsroutes (Den Haag-Rotterdam en Rotterdam-Dordrecht) is een programma waar naast de stadsregio Rotterdam, ook diverse (regio)gemeenten en het stadsgewest Haaglanden in participeren. Deze snelfietsroutes hebben als doel om de automobilisten die op fietsbare afstand van het werk wonen (en op filegevoelige trajecten rijden) te stimuleren om met de fiets naar werk te gaan. Voor beide Snelfietsroutes ontvangt de stadsregio Rotterdam een extra bijdrage van het Rijk via de BDU. De snelfietsroute Rotterdam - Den Haag is afgerond. Voor de snelfietsroute Rotterdam – Dordrecht komt nog een publiekscampagne en een nameting hiervoor is nog € 225.000 aan rijksbijdrage beschikbaar.

Rotterdam Vooruit Quick Wins

In 2010 heeft de stadsregio Rotterdam met het rijk afgesproken om in het kader van de MIRT-verkenning Rotterdam Vooruit een programma van snel te realiseren projecten op te stellen en uit te voeren. Het rijk heeft daarvoor ruim € 14 miljoen toegezegd onder voorwaarde dat regionale partijen eenzelfde bedrag in de projecten zouden investeren. Het programma is opgebouwd uit projecten die gericht zijn op de versterking van knooppunten en de bereikbaarheid hiervan. Ook is een aantal OV-, DVM- en goederenvervoermaatregelen opgenomen. De projecten uit dit programma moeten in 2015 gereed zijn.

Rotterdam Vooruit Quick Wins			k. l. (ex BTW)	rijk	str	aanvullend
programma						
knoop	P+R (ontsluiting) Schieveste	parkeerplaatsen, aanpassing aansluiting op OWN, bewegwijzering	7.800	3.900	1.950	1.950
OV (tram)	flexibiliseringsmaatregelen	capaciteitsvergroting halte Weena	15	57	57	0
dvm/knoop	P+R verwijzing	bewegwijzering OWN / HWN	5.500	2.750	2.550	200
goederenvervoer	binnenstadsservice	bundelen bevoorrading binnenstedelijke winkels	367	183	115	68
knoop	verbeteren loop- en fietsroutes Alexander Oostzijde	voetpad George Hinzeweg	198	99	50	50
fiets/knoop	fietsenstallingen	Diverse locaties	2.000	1.000	1.000	
monit ring	aanvullende monitoringsmaatregelen	monitoring voortgang en effecten maatregelen	38	19	19	
OV (tram)	flexibiliseringsmaatregel	keertus Marconiplein	4.362	2.181	2.181	
dvm	regelsenario's	aanpassen VRI's Spijkenisse	400	200	100	100
knoop	P+R doelgroepensysteem		30	15	8	8
knoop	P+R Heemraadlaan	Spijkenisse	1.333	667	333	333
knoop	P+R Westpolder	Lansingerland	2.400	1.200	600	600
totaal			24.543	12.271	8.963	3.309
resterende ruimte			4.858	2.429	981	1.447
totaal			29.400	14.700	9.944	4.756

Kleine projecten

In 2015 zal voor de gebruik worden gemaakt van de huidige subsidiesystematiek voor kleine BDU projecten. Dit betekent dat er voor een aantal projecten een reservering is opgenomen op projectniveau, omdat het projecten betreft waarvan vrijwel zeker is dat ze volgend jaar zullen worden aangevraagd.

In tabel A op de volgende pagina is de verdeling van de gevraagde bijdragen voor de kleine projecten, met een projectreservering, verdeeld over de verschillende begrotingscategorieën weergegeven.

Voor het gehele programma kleine BDU projecten inclusief samenwerkingsprogramma's is € 20 mln. beschikbaar in 2015. De resterende ruimte² binnen het programma wordt opgevuld met projecten uit een lijst waarvan uitvoering nog niet zeker genoeg is om als projectreservering op te nemen in het programma. Voor deze projecten geldt dat ze zullen worden gehonoreerd op basis van de volgorde van aanvraag. Hierbij geldt wel dat indien de € 20 mln. wordt bereikt, zullen nieuwe aanvragen niet meer in behandeling worden genomen.

In tabel B is de verdeling van de gevraagde bijdragen voor de komende 4 jaar voor de kleine projecten, zonder een projectreservering, verdeeld over de verschillende begrotingscategorieën weergegeven.

Programma kleine projecten

A. Projecten waarvoor een projectreservering is getroffen.

	2015	
Fiets		
Rotterdam		
Parkhaven -route 2	€	400.000
OV		
Stadsregio		
Haltetoegankelijkheid Stadsregio	€	3.100.000
VV edu		
Barendrecht		
Verkeerseducatie Barendrecht	€	11.500
VV infra		
Lansingerland		
veilige schoolomgeving Wilderszijde	€	99.000
Rotterdam		
BS Pascallweg-Catullusweg	€	109.650
Totaal	€	3.720.150

² Dit is resterende ruimte is € 20 mln. min reserveringen op projectniveau en de samenwerkingsprogramma's.

B. Projecten die worden gehonoreerd op basis van volgorde van aanvraag tot een maximum van € 20 mln. aan kleine projecten

	2015	2016	2017	2018
Fiets				
Albrandswaard				
Fietsvoorziening Dorpsdijk - route 476		€ 37.500		
Barendrecht				
Aanpassen fietsrotonde Henry Dunantlaan - route 2	€ 12.600			
Fietspad Binnenlandsebaan (F15) - route 02	€ 25.000			
Fietspad Hoefslag (F15) - route 02	€ 5.000			
Fietspad Schaatsbaan (F15) - route 02	€ 150.000			
Capelle a/d IJssel				
Verbeteren fietsinfrastructuur kruispunt Rivierweg - Fluitlerlaan - route 06	€ 78.500			
Verbeteren kruispunt Capelseweg-Bermweg-Kanaalweg - route 06/11	€ 150.000			
PZH				
Fietspad Waalbos - route 10	€ 147.000			
Ridderkerk				
Reconstructie kruispunt Donkerslootweg - Vlietlaan - route 03/497	€ 250.000			
Tweerichtingfietspad deel Vlietlaan - route 03 (F15)	€ 40.000			
Tweerichtingfietspad langs deel Populierenlaan - route 479 (F15)	€ 14.000			
Rotterdam				
Delftweg Midden - route 2	€ 183.750			
Fietspad Westblaak BS Eendrachtsplein-Westblaak - route 2	€ 187.500			
FP en BS Brielselaan	€ 1.500.000			
Grote Stern - route 7	€ 290.000			
Pleinweg z.z. - route 2	€ 310.000			
Schiedam				
Hazepad, nieuwoortweg - route 412	€ 75.000			
Laan van Bol'Es Hazepadroute - route 412	€ 45.000			

	€	2015	2016	2017	2018
Reconstructie Schiedamseweg naar fietspad - route 412	€	103.000			
Fiets					
's Gravelandseweg - route 414	€	75.000			
Flankerende maatregelen					
Maassluis					
Fietsstalling Halte Steendijkpolder Hoekse Lijn			€	116.000	
Stadsregio					
Fietsparkeren stadsregio 2015	€	500.000			
OV					
Stadsregio					
Bleizo	€	3.250.000			
Kwaliteitsprogramma Blankenburgtunnel	€	2.000.000			
Nieuwe routing Fast Ferry met transferium			€	2.000.000	
Verhogen doorstroming en veiligheid tram + metro fase 2	€	6.600.000			
Verhogen doorstroming en veiligheid tram + metro fase 3			€	6.600.000	
Verhoging frequentie RaRa	€	2.000.000			
Toegankelijkheid OV	€	500.000			
P+R					
Maassluis					
P + R Halte Maassluis west Hoekse Lijn			€	83.000	
P + R Halte Steendijkpolder Hoekse Lijn			€	105.000	
VV edu					
Barendrecht					
Verkeerseducatie Barendrecht			€	11.500	€ 11.500 € 11.500
Maassluis					
Verkeerseducatie Maassluis	€	7.500	€	7.500	€ 7.500 € 7.500
Rotterdam					
Verkeerseducatie Rotterdam 2015	€	150.000			

Spijkennisse								
	€	2015	€	2016	€	2017	€	2018
Verkeerseducatie Spijkennisse	€	13.500	€	13.500	€	13.500	€	13.500
		2015		2016		2017		2018
VV edu								
Stadsregio								
Verkeerseducatie stadsregio	€	200.000	€	200.000	€	200.000	€	200.000
Vlaardingen								
Verkeerseducatie Vlaardingen 2015	€	12.500						
VV infra								
Brielle								
30 km/u-zone Anna Hoevestraat	€	7.500						
30 km/u-zone Dorpsdijk -Veckdijk	€	12.500						
30 km/u-zone Rochus Meeuwiszoonweg	€	6.250						
30 km/u-zone Slagveld					€	2.500		
Lansingerland								
30 km/u-zone Noordersingel / Pastoor Verburghweg	€	34.000						
30 km/u-zone Sterrenweg	€	6.500						
Rotterdam								
30 km/u-zone inrichting Stadsdriehoek (Laurenskwartier)	€	41.500						
30 km/u-zone Wijnhaveneiland e.o.	€	19.000						
Aanleg rotonde op kruising Burg. de Josselin de Jonglaan-Giessenbaan	€	350.000						
Black spot Galateestraat-Matlingeweg-Linschotenstraat				€	750.000			
Blackspot Zuiderparkweg-Slinge	€	13.000						
BS Grote Kreek-Kreekhuizenlaan	€	465.000						
BS Maashaven Zuidzijde - Maashaven Oostzijde	€	15.000						
BS Schiekade-Teilingerstraat-Proveniersstraat	€	25.000						
FP en BS Jonker Fransstraat-Adm. De Ruijterweg - route 5/8	€	511.500						
FP en BS Maashaven Oostzijde-Putselaan-Dordtselaan "kruispunt Zuiderkruis" - route 5/482	€	725.000						
Kleiweg-Uitweg route 426/532	€	475.000						

Schiedamseweg BS Schiedamseweg-Grote Visserijstraat	€	196.500			
Spijkennisse					
Schoolroutes en schoolomgeving Spijkennisse	€	25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
		2015	2016	2017	2018
VV infra					
Vlaardingen					
Rotonde Lepelaarsingel - Dillenburgsingel -Zwanensingel	€	175.000			
Weg					
Stadsregio					
Nieuw Reijerwaard			€ 5.250.000		
Eindtotaal	€	21.978.100	€ 15.199.000	€ 260.000	€ 257.500